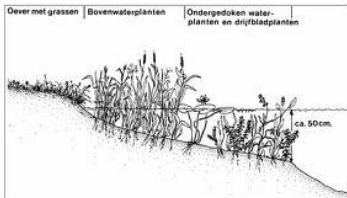


Diervriendelijke beschoeiingen / van de wal in de sloot en weer terug

AmstelGlorie heeft een naam hoog te houden op het gebied van natuurvriendelijk tuinieren. Wij waren het eerste complex met het maximale aantal van vier stippen bij het nationaal keurmerk "natuurvriendelijk tuinieren". Bij de herkeuring in 2010 hebben we die gelukkig behouden, we zijn er zelfs in punten op vooruitgegaan! In het Keurmerkrapport (stippenrapport) kunnen we echter lezen dat aan de natuurvriendelijke uitstraling van AmstelGlorie afbreuk wordt gedaan vanwege het plaatsen van hoge, hardhouten beschoeiingen. *"Dit is een gemiste kans om te kiezen voor een natuurvriendelijke oplossing zowel in vorm als materiaal. Ook de materiaalkeuze had milieuvriendelijker gekund, bv. inheems elzenhout is onder water zeer duurzaam."* Acht oever- en slootkantpunten en vijf bonuspunten zijn hiermee komen te vervallen.



Oeverbeschoeiing is nodig om uitzakken en wegspoelen van grond te voorkomen, zowel boven als onder water. Juist in de overgang van land naar water is er veel variatie in plantensoorten. Een beschoeiing doorbreekt de natuurlijke geleidelijke overgang van nat naar droog. Behalve plantensoorten kunnen ook diersoorten die voor hun soort noodzakelijke omstandigheden langs het water niet meer vinden.

Bij het aanbrengen van de oeverbeschoeiing is het belangrijk rekening te houden met dieren die uit het water moeten kunnen om te overleven. Te denken valt hierbij aan jonge eendjes, padden, salamanders en dieren die in het water vallen zoals egels en katten. Tegen een gladde, hoge beschoeiing kunnen ze niet opklimmen. Het gevolg is dat veel dieren onnodig zullen verdrinken. Als hier bij de aanleg van de beschoeiing geen rekening mee is gehouden is aanpassing achteraf noodzakelijk. Uitstapmogelijkheden die deels zijn geïnspireerd op oplossingen die de natuur zelf biedt.

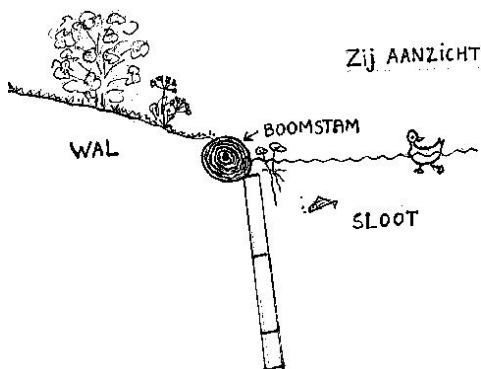
Een regel voor de afstand tussen die voorzieningen is niet te geven, maar ieder tuin zou minstens één voorziening moeten hebben. Het hart van de sloot moet open zijn voor de baggerboot. Aan de zijanten is het dus mogelijk om voorzieningen te treffen zodat dieren in en uit een sloot kunnen komen. Het uitgangspunt bij Amstelglorie is dat er tot 60 cm onder water worden beschoeid. Boven water wordt door de firma Zeldenrijk standaard twee planken geplaatst. Afhankelijk van de hellingshoek van de tuin is het mogelijk het bij één plank of zelfs nog lager te houden.

Verlaagde beschoeiing

Bij laag liggende tuinen met een zeer geringe hellingshoek is het mogelijk om een beschoeiing te plaatsen die vlak onder de waterlijn ligt. Wel vergt deze soort oeverbescherming regelmatig onderhoud omdat de begroeiing in toom moet worden gehouden. In ieder geval mag er geen riet worden geplant. Aan de Werk-en Beplantingscommissie kan advies gevraagd worden welke beplanting het beste kan worden gebruikt.

Boomstammen

Martin van tuin 76 heeft over bijna de helft van de slootkant zelf zo'n onderwaterbeschoeiing geplaatst. Hij heeft van tweedehandssteigerhout een aantal schotten gemaakt van ongeveer 2.5 meter lang en 50 cm diep. Martin: "De volgende stap was dat ik deze schotten in het water heb laten zakken. Op dat moment staken ze nog ± 10 cm boven water uit. Vervolgens heb ik de schotten aan elkaar gekoppeld met bouten. Toen aan de slootkant palen (210 cm) geslagen en deze aan de schotten gekoppeld. Daarna heb ik de beschoeiing dieper geslagen tot ± 5 cm onder het wateroppervlak. In "de oksel" van de de beschoeiing ligt, aan de walkant, een boomstam." De eenden en meerkoeten komen er graag zonnebaden!

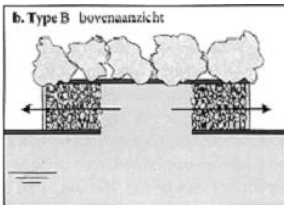


Wilgentenen beschoeiingen

Een wilgentenen beschoeiing (zoals op tuin 194) biedt een natuurlijke aanblik en door de grove structuur van de wilgenbeschoeiing kunnen te water geraakte dieren weer gemakkelijk de kant op klimmen. Voor wilgentenen beschoeiingen is wel veel graafwerk en onderhoud nodig. Circa 60 á 70 cm van de slootrand moet worden afgegraven over de gehele lengte van de tuin. Vervolgens sla je een dubbele rij ronde palen de grond in. Tussen de palen worden de wilgentenen bundels (wiepen) geklemd. Deze bundels worden zowel onder als boven de waterlijn verankerd. Regelmatig zullen één of twee bossen wilgentenen bovenop de beschoeiing moeten worden aangevuld. De wilgentenen kunnen uitlopen. De wiep zelf is een uitstekende groeiplaats voor verschillende oeverplanten.



Fauna uitstap plaats (fup)

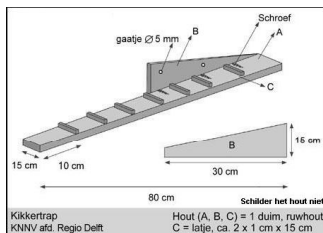


Bij een houten beschoeiing kan vaak een fauna uitstapplaats (fup) worden gemaakt. Zo'n fup bestaat uit een onderbreking in de beschoeiing. Het gat dat zo gemaakt wordt dient zo groot te zijn dat het dier het makkelijk vinden kan, en er ook makkelijk doorheen kan. Om nu te voorkomen dat de oever, door dat gat heen, alsnog afkalft wordt het gat zo'n 30cm naar binnen beschoeid, zodat de oever vastligt. Tussen die twee stukjes beschoeiing ligt een smal stukje vlakke oever, haaks op de beschoeiing, die het dier kan gebruiken om op de oever te komen.

Bij eenmaal geplaatste hoge beschoeiingen zijn de volgende oplossingen mogelijk:

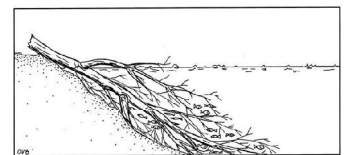
Trapje

Met een trapje kunnen kikkers, padden, salamanders en zelfs kleine egeltjes het land opkruipen! Omdat de benauwde zwemmer langs de beschoeiing zwemt op zoek naar een uitklimmogelijkheid is het het beste het trapje langs de beschoeiing in het water te zetten. Als het trapje haaks op de beschoeiing staat is het mogelijk dat het dier er onderdoor zwemt zonder het op te merken, en alsnog verdrinkt.



Takkenbos of balk drijvend voor de beschoeiing

Dieren die bij een gladde hoge beschoeiing zwemmend aankomen, moeten langs de beschoeiing worden geleid naar een plek waar ze wel aan land kunnen gaan. Zij zijn gered met een voor de beschoeiing drijvende balk, of nog mooier een takkenbos, waar ze op kunnen klimmen om vervolgens lopend de uitklimplek te kunnen bereiken. Zo'n balk of takkenbos kan met een korte kettingen of kabels aan de beschoeiing worden bevestigd, zodanig dat hij in de lengterichting op het water drijft, en dus meebeweegt met eventuele peilwisselingen.



Drijvende plantenmand / moerasmand / begroeide vloten



Dit is een goede manier om waterplanten te beheersen zodat ze niet gaan woekeren. Drijvende planteneilanden zijn te koop bij vijverspecialisten en bij sommige tuincentra, maar ook zelf te fabriceren. Maak een ring van drijvend materiaal. Leg hier begroeiingsmat op (verkrijgbaar in een vijverspecialzaak of tuincentrum) waar je wat gaten in maakt, of bij elkaar gebonden bamboe- of rietstengels. Maak alles met bijvoorbeeld tiewraps aan elkaar vast. Plant er waterplanten tussen, zoals waterranonkel, waterviolier, snoekkruid, zwanenbloem, lisdodde en iris. De wortels van deze planten groeien diep in het water en nemen de overtollige opgeloste voedingsstoffen op. Hierdoor vermindert de voedingsbron van algen. Zet de eilandjes met (kunststof)draad vast aan de oever en zorg dat er genoeg ruimte overblijft voor de baggerboot!

Beplant je oever met planten die goed passen bij een natuurlijke oever, denk aan dotterbloemen, moeraszegge en andere grassoorten, kalmoes, lis, grote egelskop, moerasspirea, kattenstaart, penningkruid, koekoeksbloem, zwanenbloem.